

MATUSKA MÁRTON

Keresztjeink

Makovecz Imre címlapi alkotásához

Vittük a kereszteket. Újvidék magyarsága, város-hosszat. Száz kicsit meg egy nagyot. Miután Papp Feri már kiskorában elkezdte a politikai magasiskolát, s több évre beutalót kapott Zabelába a politikai elitéltek közé, s talán még doktorált is ott, mire leülte a rá szabott börtönbüntetést, 1990-ben felismerte, hogy szervezni kell egy ilyen menetet, és élére kell állnia. Megindult a menet, a keresztvivőké. Az út szélén, a menettel párhuzamosan haladó gumibotos rendőrök lefényképeztek és számba vettek ugyan, de úgy gondoltuk, csak nem fognak megverni bennünket azért, mert a negyvennégy-negyvenöt folyamán Újvidéken kivégzett ártatlan magyaroknak emléket akarunk állítani. Bennünket, ha nem is bántottak, de keresztjeinket éjjel ellopatta a hatóság. A következő évben ismét vittünk hát a temetőbe. Azt is ellopták. A harmadszori állításkor a nagy keresztre ráírtuk: HARMADSZOR. Elterjedt a városban a hír: a magyarok „háromszorosan” akarják megbosszulni, ami velük történt. Ennek ellenére a keresztetek eltűntek.

A kicsiket minden esztendőben elvitték, pedig még betonból is öntöttük már, a tizenharmadik nagy azonban megmaradt. Az áll még ma is, csak a talpát kel-

lett újítani. Kicsiségében megszégyenítő mások hatalmas, bronzból öntött gyász-emlékművéhez hasonlítva. Közben a gyászmenetek vezetője elment Budapestre Makovecz Imréhez, s kérte, tervezzen egy olyat, amely méltó a gyászunkhoz, és méltóan kifejezi, hogy a város, a tartomány és az ország a magyarok gyászával is együttérez. Kétezer januárjában meg is jött az építőművész ajándéka, a kórógyi templom szétlőtt tornyát és egy dombot rajzolt meg, tele keresztrel, illetve ennek az emlékműnek Cserető Lajos szobrász által megmintázott makettjének a fényképe érkezett meg. Azóta, noha nem épülhetett még meg, gyászunk szimbólumaként használjuk. Jó lenne, ha a délvidéki magyarság összefogna e szimbólum megvalósulásáért. Engedélykérő leveleinkre a hatóság úgy tesz, mintha nem tudná senki elolvasni. Mi meg úgy vagyunk vele, hogy csak idő kérdése, mikor érzi meg Újvidék többségi lakossága, hogy hiányzik egy emlékmű ahhoz, hogy a szeretett tájunk multikultúrájáról és multietnikumáról terjesztett tan, amelyet éppen a mieink lemészárlásakor cáfoltak meg a legvéresebben, hihetővé váljon. Nehogy már ábrándá.

